

EXODUS: BRUG SLAAN TUSSEN TWEE WERELDEN

Eerst even iets over de drie gesprekspartners. Jan is protestants geestelijk verzorger in Den Bosch en Scheveningen. Dik en Jaap zijn vrijwilligers: ze zijn resp. voorzitter en vice-voorzitter van de werkgroep Huiskamer Exodus

Jan: "De gedachte aan Exodus is ontstaan in kringen van mensen die vanuit hun werk dagelijks in aanraking komen met jongeren, die hun bestaan in nogal wat opzichten als uitzichtloos ervaren. In het jeugd- en jongerenpastoraat, in het justitiepastoraat, ontmoeten we hen dagelijks. Mensen, die een gevangenisstraf achter de rug hebben en de maatschappij weer in gaan, maar die daar zo weinig perspectieven zien. Dat gaf ons een gevoel van machteloosheid: als kerk heb je eigenlijk te weinig praktische mogelijkheden om hen een aanbod te doen. We zijn toen gaan zoeken naar vormen, naar plaatsen waar je mensen ook iets in handen kan geven. Niet uit barmhartigheid voor 'een stel zielige stakkers'. Nee, een plaats waar ze zichzelf kunnen ontplooiën, maar waar ze ook-als ze dat willen-begeleiding krijgen. Toen is de gedachte gegroeid om dat vooral te doen in relatie met de kerken. Aan de ene kant is er een groep die het bestaan als uitzichtloos ervaart, dat is de groep waar wij in het justitie- pastoraat mee te maken hebben. Aan de andere kant is er een grote groep in de kerk, die er behoefte aan heeft om iets daadwerkelijks te doen. Een groep die het praten over rapporten en nota's beu is en het kerkelijk leven wat meer praktisch gestalte wil geven.

TWEE SPOREN

We zijn met Exodus op twee sporen terechtgekomen. Dat ene spoor is een wat langer lopend spoor: een tehuis voor begeleide kamerbewoning waar je mensen een mogelijkheid biedt om een jaar lang niet alleen te leren wonen, maar ook te leren leven. Kijk, er is

De ruime kelder is veranderd in een steervolle huiskamer. Een barretje, een zithoek en stoelen die speciaal bedoeld lijken om in onderuit te zakken. Slechts de smalle ramen, vlak onder het plafond, verraden dat we te maken hebben met een kelderruimte. We spraken er met Jan Eerbeek, Dik Koopmans en Jaap Kip, alledrie nauw betrokken bij het werk van de stichting Exodus. De stichting wil met haar werk nauw aansluiten bij het werk van het justitiepastoraat. Eén van de projecten is inmiddels gerealiseerd: in de Roemer Visscherstraat 465 in Den Haag heeft men een huiskamer ingericht. De huiskamer - waar ons gesprek plaatsvindt - is nu alleen nog zaterdag geopend, maar zal in de toekomst uitgroeien tot een dagopvang. Een projekt begeleide kamerbewoning zit voorlopig nog in de pen, maar de stichting wil binnen afzienbare tijd ook hiermee starten.

een groep jongeren waarbij je zegt: een incidentele ontmoetingsplaats is niet voldoende. Daar zitten de wortels van de uitzichtloosheid te diep. Die jongens hebben ervaringen gehad in hun leven waarbij alles zo verschrikkelijk kapot is gegaan. Die staan zo verschrikkelijk kwetsbaar in het leven, dat je toch een mogelijkheid zou moeten hebben om hen een wat meer gerichte en meer onderbouwde opvang te geven. Eigenlijk beperken onze plannen zich niet tot louter begeleide kamerbewoning: we denken daarbij aan iets van een vormingscentrum, waar jongeren kunnen wonen maar waar ze zich ook dieper en breder op het leven kunnen oriënteren.

In de kerk heb je een schat aan talenten, waar veel te weinig gebruik van wordt gemaakt. Je hebt daar mensen die op ik- weet - niet - hoeveel gebieden bekwaam zijn. Je hebt mensen die in het maatschappelijk werk zitten, die in het onderwijs zitten, maar ook die erg goed koffie kunnen inschenken en

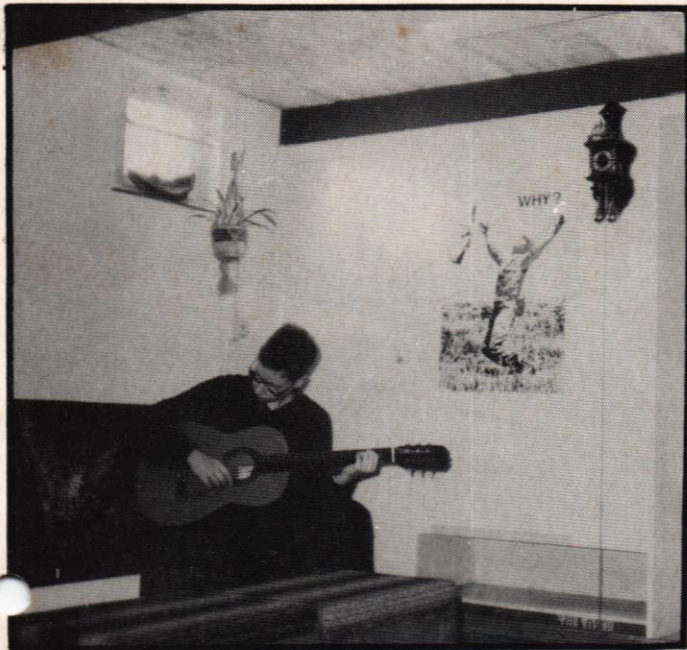
daarbij spontaan een praatje kunnen maken. Die schat aan talenten willen we proberen aan te boren bij de opzet van een dergelijk centrum. Daarnaast hebben we het huiskamerprojekt. Op dit moment is het alleen op zaterdag geopend. Het is laagdrempelig: de mensen kunnen binnenlopen wanneer ze dat willen en weggaan wanneer ze dat willen. We werken met vrijwilligers die min of meer als gastheer of gastvrouw hier zijn. Het is opmerkelijk, dat de mensen die hier komen, dit centrum als iets van zichzelf gaan ervaren. Je bent niet meer het vijfde wiel aan de wagen, die eens een keer bij Piet of Marie op bezoek mag komen, maar in de huiskamer ben je gewoon thuis. Als je hier een poster aan de muur wilt hangen, dan doe je dat. Je kunt lezen of naar muziek luisteren. Maar je kunt ook een hobby kiezen of aan sport doen. We hopen dat de bezoekers zich thuis voelen. En zo ook nieuwe mogelijkheden in zichzelf gaan ontdekken. Binnen de kerk zijn nogal wat vrijwilligers, mensen die iets te bieden hebben, die

kunnen zich hier inzetten. Het is onze bedoeling dit centrum iedere dag open te stellen, maar dan moeten we natuurlijk voldoende vrijwilligers hebben.

GEMEENTE

In het pastoraal bezig zijn in een huis van bewaring of gevangenis vormt zich al iets van een gemeente. Een gemeente waar je met dezelfde waarden en dezelfde normen en achtergrondmotieven bezig bent als in de gemeente buiten de muren. Wat je nu zou moeten en kunnen doen is, dat je probeert die gemeente binnen op hanteerbare en zichtbare gemeenschappen buiten te betrekken. Dat je het allemaal niet hoeft te laten eindigen bij de datum van het ontslag van iemand. Maar dat je kunt zeggen: waar we nu hier in het huis van bewaring mee bezig zijn, dat kan in een voor jou hanteerbare vorm worden voortgezet. Het justitiepastoraat is voor een belangrijk deel gefundeerd dáárin, dat een gemeenschap die buiten de muren van de gevangenis bestaat en de gemeenschap die zich binnen vormt op elkaar betrokken raken. Het is geen inrichtingsverkeer met als enige bedoeling om mensen te bekeren. De gemeente binnen en buiten staan tot elkaar in een relatie van wederkerigheid. Ze kunnen elkaar ook wederzijds assisteren.

In deze tijd zie je dat de overheid overal subsidies intrekt. De kerken worden daardoor weer gewezen op eigen mogelijkheden. Om toch dáár weer in te springen waar de gaten vallen en als het ware aan de maatschappij voort te leven wat de mogelijkheden zijn om gemeenschap met elkaar te beleven. Als kerken heb je zo veel mogelijkheden. Er is in de loop van de tijd heel veel afgebrokkeld, maar er is ook heel veel blijven bestaan. Ik denk zelf dat voor veel jongeren het grootste probleem is dat ze niet voldoende in aanraking kunnen komen met

hanteerbare gemeenschapsvormen. Vaak blijkt dat die jongens, als je met ze doorpraat, heel erg alleen in de wereld staan."

WIJKKERK

Exodus heeft een lange opbouwperiode achter de rug. Een periode van aftasten. Het grootste gedeelte van de tijd is men bezig geweest om binnen de inrichting contacten te leggen. "Dat loopt heel goed," stelt Dik, "de mensen die hier vrijwilliger zijn, proberen binnen de kerkdiensten en de ontmoetingsbijeenkomsten de gevangenis eenzelfde eer te kreeëren als in de huiskamer. We willen daarmee aangeven:

'mensen, we doen dat hier in de gevangenis, maar er is buiten ook niet iets, waar we datzelfde doen.' In Scheveningen hebben we veel contacten. Daar wonen we eens in de twee weken de kerkdiensten bij: er ontstaat echt een gemeente, een gemeenschap. Het is voor mij door de tijd heen zó geworden, dat dáár mijn kerk is. Mijn wijkkerk, zou je het kunnen noemen, dáár hoor ik thuis." Jaap vult aan: "Wat ik vaak merk bij mensen in de gevangenis, is dat ze je werk zo waarderen omdat je vrijwilliger bent. Je zit daar niet beroepshalve, je komt in je eigen tijd en het levert je niets op. Ze hebben echt het gevoel dat je voor hen komt." De groep vrijwilligers rond Exodus bestaat nu uit - de één meer, de ander minder actief - een kleine veertig mensen. De vrijwilligers bevolken de

huiskamer en bezoeken de diensten in het huis van bewaring of de gevangenis. Het is een interkerkelijk gezelschap, waarvan de meesten uit Den Haag komen. Mensen die, bij hun eerste bezoek aan de gevangenis, tot de konklusie kwamen, dat binnen die gevangenis muren eigenlijk hele gewone mensen zitten.

ALS JIJ EN IK

Jan: "Het zijn mensen als jij en ik, maar mensen, die in heel veel gevallen kansarm zijn. Ze zijn vaak al op heel vroege leeftijd aan de kwetsbaarheid van het leven blootgesteld. Ze komen vaak uit gebroken gezinnen en zijn al vroeg in tehuizen

terechtgekomen. Ze missen warmte en een bedding voor hun leven. Dat zie je op een gegeven moment om zich heen grijpen: er komen dingen bij die de spiraal naar beneden steeds meer in de hand werken. Dingen als: geen werk hebben, leven in kraakpanden of afbraakbuurten. Op een gegeven moment komen ze in een milieu terecht, waarbij je zegt: hier is de oriëntatie op narigheid, op chaos. En dan zijn ze niet meer in staat om daar zelf uit te komen. Ze raken ermee verworteld, mee verweven. En dan willen ze best wel kiezen voor een ander bestaan, maar die keus kunnen ze op eigen kracht niet meer maken. Daarnaast heb je nog de tweede generatie buitenlanders. Jongeren die in het spanningsveld leven tussen hun traditionele en de westerse cultuur. Ze kunnen dat niet goed met elkaar verbinden en raken tussen wal en schip. Daarnaast is er de hele grote groep druggebruikers, mensen die al jaren in zo'n scene zitten en daar volledig in zijn vastgelopen." Jaap: "Iedereen kan binnen die muren van de gevangenis terecht komen. Er kunnen zich omstandigheden voordoen, waardoor ik er ook terecht kan komen. Zo vreemd zijn ze niet." Het is de bedoeling de jongeren, die de huiskamer bezoeken, ook echt verder te helpen. Er moeten contacten gelegd worden, want het moet niet zo zijn, dat mensen jaar in jaar uit in de huiskamer kunnen blijven. "We willen nadrukkelijk zoeken naar

mogelijkheden, die buiten de huiskamer liggen," aldus Jan, "daarom zoeken we zo nadrukkelijk naar die relatie met de kerkelijke gemeente om te kijken of de mensen daarbinnen kunnen gaan meedoen."

ONVOORWAARDELIIK

"Als je werkt vanuit de kerken, dan blijkt dat nogal eens misverstanden op te roepen. Ook bij de mensen die hier als bezoeker komen. Mensen die denken, dat ze hier echt heel vroom moeten zijn. Mensen kunnen zich heel moeilijk voorstellen, dat je als kerk eigenlijk met een onvoorwaardelijk aanbod komt, dat je als bezoeker gewoon jezelf kunt zijn." Dik daarover: Als wij het verder niet zouden vertellen, dat wij vanuit de kerken werken, zou je het alleen uit de naam Exodus kunnen halen. We lopen er verder niet mee te koop. Binnen de gevangenis ook niet. Als mensen er over willen praten is dat prima, maar we zullen niet proberen om het hen op te dringen. Dat lukt trouwens niet eens: er ontstaat een stukje vanzelfsprekende afweer."

Tot zover de plannen van Exodus. De huiskamer is er al en lijkt aan te slaan. De plannen voor het projekt begeleide kamerbewoning wil men binnen een jaar duidelijk hebben: ideeën over de financiering zijn er in ieder geval al wel. Plannen die bedoeld zijn om een brug te slaan tussen twee werelden, die nog zo onbekend voor elkaar zijn.

Het Open Huis Exodus is geopend op: zaterdag van 14.00 - 20.00 uur (tel. 070 - 21 24 13) Meer informatie bij Dik Koopmans (tel. 070 - 63 30 49) of Jaap Kip (tel. 070 - 64 63 85)

WEERWOORD

maandblad

9e jaargang/maart 1983

BEZOEK AAN EEN MIDDENSCHOOL

WEERWOORD SPRAK MET FRITS SPITS

ANGST & ONZEKERHEID IN SURINAME

**„ALS JE KLAAR BENT MET JE OPLEIDING
WORDT JE ONTSLAGEN”**

no. 3

redactioneel

KOLOFON

Redactie

Joke Bruggert, Michèle Stuurman, Fokko Bosker, Gerda den Hollander, Elsbeth Kassies, Roel Kattouw, Eduard Pijlman (hoofdred.), Han de Ruitter, Harm Smit, René T'Sas, Arie Bergwerff (eindredactie en sekretariaat).

Medewerkers

Siet Delhaas, Leo Euser, Henjo Hekman, Joris Jochemsen, Albert Matthijsen, Mechteld, Esther van der Panne, Marnix van der Sijs.

Foto's

Illustraties

Wim v. IJzendoorn: pag. 1, 10, 11, 20, 21
Ronald May: pag. 3
Sjep v. d. Werf: pag. 4, 5
Ariola Benelux b.v.: pag. 12
Virgin Benelux b.v.: pag. 13
Dienst Ruimtellijke Ordening Amsterdam: pag. 18
Wim Ridder (strip)

Vormgeving

Maarten van der Spek.

Adres

Weerwoord, postbus 99, 3970 AB Driebergen, tel. 03438-16341.

Abonnement

f 19,50 per jaar. Opzegging voor 1 december. Voor abonnementen die in de loop van het jaar ingaan wordt dienovereenkomstig de abonnementsprijs berekend.

Uitgever

Landelijk Centrum voor Gereformeerd Jeugdwerk.

Giro

Giro 9236 t.n.v. LCGJ afd. Periodieken - Driebergen.

Druk

Drukkerij Avanti, Zaltbommel.

Advertenties

Advertenties inzenden voor de 10e van de maand. Tarieven op aanvraag verkrijgbaar. Voordelige prijzen voor uitwisselingsweekends. Overname van artikelen na schriftelijke toestemming van de redactie.

INHOUD

Weerwoord sprak met Frits Spits

pag. 6

Exodus: brug slaan tussen twee werelden

pag. 8

Bezoek aan een middenschool

pag. 10

Feest muziek met een pittig sausje

pag. 12

Een goed instrument is van levensbelang

pag. 14

Wereldburger of racist

pag. 16

De metro

pag. 18

Als God in Gaborone

pag. 19

De dreiging van ontslag

pag. 20

Er zit muziek in Weerwoord. In ieder geval in dit nummer. Op drie plaatsen in dit blad is muziek het onderwerp van gesprek. Jullie vinden in dit nummer een interview met Frits Spits, iedere avond te beluisteren met zijn radioprogramma Avondspits. De presentator noemt Hilversum III de zender met 'de programma's met de minst hoge irritatiegrens'. Een verhaal over een volwassen popzender, pluggen, Steunplaten en Vanessa. Frits Spits over jongeren in deze tijd: "Ik kan me goed voorstellen wat ze voelen. Zij hebben alle aandacht en liefde nodig, vind ik. Ik denk dat we moeten proberen de jongeren weer te doen geloven in de positieve kanten van het leven."

In de Serie Jongeren komt Wim Vos aan het woord. Hij is onder andere slagwerker in het Rotterdams Philharmonisch Orkest en van de Slagwerkgroep Den Haag. Wim combineerde middelbare school en konservatorium. "De ene week moest ik op school smoesjes verzinnen waarom ik m'n repetities niet geleerd had en de week daarop moest ik op het konservatorium uitleggen waarom ik m'n harmonie-opgaven niet gedaan had. Die situatie heeft uiteindelijk drie jaar geduurd en dat was best wel lang."

Naast deze twee interviews een artikel van Fokko en Rik over 'feestmuziek met een pittig sausje'. De muziek dus van Kid Creole and the Coconuts, Blue Rondo a la Turk en Pig Bag. "Muziek die op je aan komt golven als de warme zee op zonovergoten tropische stranden." Er staat nog meer in Weerwoord. Plezier ermeel!

ARIE

"Ik verwachtte dat er weinig auto's zouden rijden, dat veel mensen barrevoets zouden lopen, dat er bedelaars op straat zouden zijn en dat veel dingen niet te krijgen zouden zijn. Niets van dat al! Veel auto's, iedereen draagt schoenen en voor buitenlandse werknemers zoals ik valt er helemaal niks te lijden: we verdienen veel en alles is te koop."

Een bericht van Onze Man in Botswana. Voortaan iedere maand te lezen in Weerwoord. Reden te meer om het blad aan te schaffen. Een abonnement kost immers maar f 19,50 per jaar.

B → → → → ON

- noteer mij maar als abonnee:
 stuur eens een nummer ter kennismaking naar:

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

STUUR DEZE BON NAAR

weerwoord
antwoordnummer 1099
3970 VB driebergen
(postzegel niet nodig)